

343.98(049.32)

PRIKAZ KNJIGE "KRIMINALISTIČKE PROCEDURE"
autora prof. Doc. dr Aleksandra B. Ivanovića i Msc Aleksandra R. Ivanovića

Dženis Šaćirović*

Marta meseca 2013. Godine, u izdanju JU Više stručne škole Policijske akademije Danilovgrad, iz štampe je izašao udžbenik autora profesora Doc. dr Aleksandra B. Ivanovića i Msc Aleksandra R. Ivanovića: *Kriminalističke procedure*. Knjiga je obima 312 strana, svrstanih u 12 glava i po sadržini predstavlja ekspertizu teorijskih stavova i praktičkih iskustava autora. Autori su u ovom udžbeniku uspjeli da decidno definišu i objasne osnove kriminalističke delatnosti i kriminalističke procedure, kroz značajan osvrt na pojedinosti koje proučavaju i aktivnosti koje preduzimaju grane kriminalistike prema tradicionalnoj podeli na: taktiku, tehniku i metodiku. Ovako temeljan i multidisciplinarni pristup kriminalističkoj proceduri ovom udžbeniku daje posebnu stručnu vrednost. Takođe udžbeniku poseban pečat daje kontinuiran zajednički naučno-istaživački rad autora.

PRVA GLAVA udžbenika, upoznaće sa *pojmom, predmetom, zadacima i strukturom kriminalistike*, kroz upoznavanje sa njenim podelama i granama. U ovoj glavi izložene su tri naučestnije podele kriminalistike gde se jasno preciziraju okviri, dometi i doprinos njihove delatnosti u okviru kriminalistike kao nauke.

DRUGA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Kriminalističke procedure* upoznaće sa proceduralnim aktivnostima koje dovode do otkrivanja krivičnog dela i njegovog učinioca. Opisuje i definiše kojim putem se treba kretati kriminalističko istraživanje u odnosu na konkretan oblik krivičnog dela, sistem otkrivanja činjeničnih okolnosti i postupak sprovođenja sa inkriminacijama važećeg zakona. U ovoj glavi su takođe prikazani propisi koji predviđaju obim i formu delatnosti krivičnoprocesnih subjekata u realizacijama prava i dužnosti tokom predkrivičnog i krivičnog postupka.

TREĆA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Načini saznanja za krivična dela* upoznaće sistemom dolaska i korišćenjem informacija o krivičnom delu i njegovom učiniocu. U ovoj glavi predstavljene su operativne delatnosti policije u okviru kriminalističke kontrole i obrade; vrste informacija, informatora i postupak provere; i korišćenje raspoloživih resursa institucionalnog i vaninstitucionalnog tipa u cilju saznanja za krivično delo i učinioca.

ČETVRTA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Zlatna pitanja kriminalistike i kriminalističke procedure* upoznaće sa redosledom pitanja koja se primarno nameću kao osnovi saznanja za kriminalni događaj. Pitanja koncipirana i usavršena od

* Student master studija Departmana za pravne nauke Univerziteta u Novom Pazaru.

strane vodećih teoretičara i praktičara kriminalistike u funkciji su otkrivanja i razjašnjavanja kriminalnog događaja, kako sa subjektivne, tako i sa objektivne strane krivičnog dela.

PETA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Vrste činjenica koje se utvrđuju u kriminalističkoj proceduri* upoznaje sa pojmom, značajem, klasifikacijama i razmatranjem indicija (osnova sumnje) i dokaza u kriminalističkoj proceduri. S aspekta ostvarenja cilja kriminalističke procedure i metodike rada, ukazan je značaj na poštovanje profesionalnih smernica koje vode sprečavanju vršenja ili rešavanju izvršenog krivičnog dela. Takođe su predstavljene vrste dokaza, preduzimanje dokaznih radnji i njihov proces.

ŠESTA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Verzije kao temeljni metodički instrumenti u kriminalističkoj proceduri* upoznaje sa pojmom i funkcijom verzija (misaonih konstrukcija), njihovim planiranjem i proveravanjem, odnosno verifikacijom. Značaj i vrste verzija, odnosno rad sa verzijama autori u ovoj glavi predstavljaju kao srž racionalnog kriminalističkog postupanja, obrazlažući njihovu korisnost u cilju postavljanja kriminalističke dijagnoze i popunjavanju informacijske praznine o činjenicama a sa ciljem obezbeđivanja dokaza.

SEDMA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Kriminalistička obrada kao stadijum operativnog organizovanja u sklopu heurističkog segmenta kriminalističke procedure* upoznaje sa operativnim delatnostima i aktivnostima po pitanju kriminalističkog istraživanja. Ukazuje se na osnov za preduzimanje i sistematsko praćenje stanja, odnosno prepoznavanje kriminogenih faktora u cilju sprečavanja krivičnih dela. Nivoi osnova sumnje i stadijumi operativne organizacije određeni su kroz komplementaran odnos kriminalističke kontrole i kriminalističke obrade.

OSMA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Trasologija u okviru kriminalističkih procedura* upoznaje sa disciplinom kriminalističke tehnike koja izučava nastajanje tragova fizičke, hemijske i biološke prirode. Upoznaje sa klasifikacijama, pronalaženjem, obezbeđenjem tragova kao dokaza i njihovom uzročno-posledičnom vezom sa krivičnim delom sve u cilju sprovođenja što kvalitetnije kriminalističke procedure.

DEVETA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Uviđaj sa aspekta kriminalističkih procedura* upoznaje sa operativnim i tehničkim radnjama koje se preduzimaju tokom sprovođenja uviđaja kao istražno-dokazne radnje. Utvrđuje sistem opservacijskih metoda tokom uviđaja kroz faze planiranja i preduzimanja radnji, kao i značaj i ulogu kriminalističko-tehničkih metoda i specijalizovanih znanja. Poseban aspekt u ovoj glavi udžbenika posvećen je posebnim metodama i vrstama primene kriminalističke fotografije za potrebe uviđaja i dokumentovanja preduzetih istražnih radnji.

DESETA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Ekspertize u kriminalističkoj proceduri* upoznaje sa pojmom, predmetom veštačenja i njegovom ulogom u kriminalističkoj proceduri. Potreba za javljanjem stručnih znanja za postupak veštačenja, izvođenje, faze, kao i podele i vrste veštačenja prikazana su kao deo sprovođenja radi utvrđivanja postojanja, odnosno nepostojanja spornih pravno

relevantnih i drugih činjenica koje sadržinski pripadaju krivičnoj stvari i za čije je utvrđivanje nužna primena posebnog stručnog znanja iz oblasti kriminalističke tehnike.

JEDANAESTA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Kriminalistička metodika kao specijalizovani model otkrivanja, razjašnjavanja i dokazivanja pojedinih oblika krivičnih dela* koja svojom sadržajem predstavlja najobimniju glavu knjige, sastoji se od pet poglavlja i posvećena je poslednjem delu kriminalističke trihonomije – kriminalističkoj metodici. Prvo poglavlje govori o posebnosti primene metodologije otkrivanja krivičnog dela i njegovog učinioca i svrsishodnoj podeli u odnosu na konkretan slučaj. Drugo poglavlje govori o metodici dokazivanja krivičnog dela ubistva. Treće poglavlje govori o metodici otkrivanja i dokazivanja krivičnog dela silovanja. Četvrto poglavlje govori o metodici otkrivanja i dokazivanja krivičnog dela krađe. Peto poglavlje govori o metodici otkrivanja i dokazivanja krivičnih dela razbojničke krađe i razbojništva.

DVANAESTA GLAVA udžbenika koja nosi naslov *Policija u zajednici i kriminalistička procedura* kao poslednja glava udžbenika nudi modele preventivnog delovanja s jedne i kompetnog zastupanja organizovasti na polju suzbijanja kriminaliteta s druge strane. Koncepti kroz ulogu policije u zajednici i alarmiranje i mobilizacija svih raspoloživih subjekata i kapaciteta nameću se kao model koji može biti koristan na polju otkrivanja i najteže dostupnih oblika kriminaliteta.